

Őszi hangulat

2026. október 19. | 19:00
Zeneakadémia, Nagyterem

Erdélyi Miklós-bérlet / 2.

MÁV SZIMFONIKUS ZENEKAR

ŐSZI HANGULAT

MŰSOR
Joseph Haydn: 95. (c-moll) szimfónia Hob. I:95
Wolfgang Amadeus Mozart: A-dúr Klarinétverseny, K. 622
-szünet-
Pjotr Iljics Csajkovszkij: VI. (h-moll, „Patetikus”) szimfónia, op. 74

VEZÉNYEL
Kakhi Solomnishvili

CÍMLAPFOTÓ
Sophio Melikidze

KÖZREMŰKÖDIK
Darko Brlek - klarinét

AZ ISMERTETÉST ÍRTA
Csabai Máté

JEGYEK
www.mavzenekar.hu

GRAFIKA
Biró Árpád Levente

ALAPÍTÓ ÉS FŐTÁMOGATÓ

MÁV CSOPORT

FŐTÁMOGATÓ

Társadalmi Kapcsolatokért és Kultúráért Felelős Minisztérium

TÁMOGATÓ

Nemzeti Kulturális Alap

/mavzenekar

/mavzenekar

www.mavzenekar.hu

JOSEPH HAYDN: 95. (C-MOLL) SZIMFÓNIA

1790-ben elhunyt „Pompakedvelő" Esterházy Miklós, utódja pedig lényegében feloszlatta az udvari zenekart. Haydn hirtelen megszabadult több évtizedes kötelezettségeitől (de a fizetését és státuszát megtarthatta), és a hegedűs-koncertszervező, Johann Peter Salomon meghívására Londonba utazott, ahol „a világ legnagyobb zeneszerzőjeként" várták. Az ötvenkilenc éves komponista szeretett volna megfelelni az elvárásoknak. Összesen 12 szimfóniát komponált megrendelésre, és izgatottan várta, hogy a szélesebb, nagyvárosi közönség miként fogadja azokat a fortélyokat, amelyeket kisebb zenekarával tökélyre fejlesztett.

A 95. szimfónia az egyetlen moll darab a londoni szimfóniák közül. A többitől eltérően nem lassú bevezetéssel, hanem egy öt hangból álló, drámai felütéssel kezdődik, majd egy egészen más természetű, halk, lírai válasz következik. Haydn néhány másodperc alatt felvázolja az első tétel alapkonfliktusát: keménység és lágyság, moll és dúr, vadság és szelídség feszül egymásnak. A visszatérésben a fényesebb, biztatóbb C-dúrba vándorol a zene, és mintha az egész szimfóniára jellemző volna, hogy az optimizmus felé halad.

A lassú, Andante tétel könnyed, visszafogott témával indul, majd a cselló jut kulcsszerephez. Egyszerre borongós és elbűvölő ez a zene, egy-egy hirtelen kitöréssel. A harmadik tétel kemény, makacs menüett, amelynek dörgő akkordjai szinte beethoveni drámát sejtetnek. A tétel triórészében még fontosabb szerepben kerül előtérbe a cselló és rusztikus, megnyerő szólója a zenekart is megszelídíti. A finálé már könnyű, szinte légies karakterű, a zenekar tagjai a fugato szakaszban egymásnak adogatják a dallamokat. A moll szinte eltűnik, helyét a sugárzó dúr hangnem veszi át: ez a finálé sokak szerint Mozart grandiózus Jupiter-szimfóniáját idézi.

WOLFGANG AMADEUS MOZART: A-DÚR KLARINÉTVERSENY, K. 622

Mozart mindössze két hónappal a halála előtt, 1791 októberében fejezte be híres Klarinétversenyét, amely mégis csupa derű és kellem. A versenymű a kor kiemelkedő virtuózának, Anton Stadlernek készült, aki korábban is számos Mozart-mű előadásában vett részt, ráadásul szabadkőműves volt. Játéka a korabeli beszámolók szerint az emberi hangra emlékeztette a hallgatókat.

A versenymű nem a hagyományos A-klarinétra, hanem Stadler különlegesen mély regiszterű, meghosszabbított hangszerére készült. A kéziratos partitúra, 1800 körül elveszett – Stadler szerint ellopták tőle, a rossz nyelvek szerint elzálogosította –, a különleges hangszer pedig kikopott, így a kiadók átdolgozták a klarinétszólamot. Többnyire ma is ez csendül fel, ritkaságnak számítanak a basszetklarinétos változatok. Anton Stadler 1791-ben mutatta be az ősváltozatot Prágában, így maga Mozart nem hallotta a művét.

A nyitótételben a szólista szinte belesimul az együttesbe, majd abból kiválva hosszú, éneklő dallamokban, könnyed futamokkal és nagy regiszterugrásokkal mutatja meg ügyességét. A lassú, Adagio tétel a versenymű legismertebb részlete, egyszerű szépsége, kristálytiszta szerkezete egy, a tehetsége csúcsán lévő alkotóról árulkodnak. A záró Rondo szelíd, játékos, helyenként mégis melankolikus légkört áraszt. Itt-ott sötétebb árnyak vetülnek a zenére, ám a klarinét – akárcsak Papageno harangjátéka az ekkoriban komponált Varázsfuvolában – rendre visszahozzák a derűt.

PJOTR ILJICS CSAJKOVSZKIJ: VI. (H-MOLL, „PATETIKUS") SZIMFÓNIA, OP. 74

Nem egy zenetudós a Beethoven utáni szimfóniairodalom egyik csúcspontjaként tekint Csajkovszkij utolsó alkotására, amelynek ősbemutatója 1893-ben volt Szentpétervárott. Kilenc nappal később az 53 éves zeneszerző elhunyt – a hivatalos híradás szerint kolerában –, így a közkeletű értelmezés szerint a Patetikus szimfónia hattyúdalnak, búcsúlevélnek, saját rekviemnek tekinthető. Valójában nem lehetünk biztosak e sokrétű, a szépség és a bánat megannyi színét megmutató szimfónia eredetében. Csajkovszkij talán titkolt erotikus vonzalmait fogalmazta meg zenében, vagy plátói szerelmeinek állított emléket.

A VI. szimfónia anélkül is lenyűgöző mű, hogy ismernénk a történetét. Szinte a semmiből születik a zene, a fagott halk, kanyargó motívumából, majd két ellentétes világot ütköztet az első tétel: a zaklatottat, nyugtalant, valamint egy szenvedélyesen éneklőt. A hallgatót magával ragadják a drámai ellentétek: különösen hatásos az alig hallható fagottszólót követő zenekari kitörés. A második tétel különös keringője kecses és sodró, ám valójában táncolhatatlan, hiszen 5/4-es lüktetésű. A harmadik tétel a pillanatnyi boldogság utáni ébredés zenéje: a főhős hevesen zakatoló szívét követi, és nem tudjuk eldönteni, hogy a hajsza hősies vagy kétségbeesett. A finálében, amelynek a hagyomány szerint diadalmasnak, vagy legalábbis hangosnak kell lennie, Csajkovszkij bátor húzással él. Az Adagio lamentoso lassú és végtelenül szomorú, a második, rézfúvós témát egy gong ütése vezeti be. A nagybőgők halk pulzálásával érkezik el a megrendítő lezárás – nem csoda, hogy a korabeli közönség számára a szimfónia a szeretett komponista haláláról szólt.

KAKHI SOLOMNISHVILI

A grúz karmester 1990-ben született Tbilisziben. Zenei pályáját zongoristaként kezdte, majd 2007-ben felvételt nyert a Tbiliszi Állami Konzervatórium karmester szakára, ahol 2013-ban mesterdiplomát szerzett. Már tanulmányai idején bekapcsolódott az operajátszásba: 2011-ben a Tbiliszi Opera- és Balettszínház segédkarmestere lett, 2014 óta pedig az intézmény karmestereként dolgozik.
2017-ben a Grúz Filharmonikus Zenekar karmestere lett. Ugyanebben az évben hazájában elnyerte a feltörekvő művészeknek és tudósoknak járó Tsinandali-díjat. Nemzetközi pályája az elmúlt években ívelt fel: 2022-től Charles Dutoit asszisztenseként, valamint a Buenos Aires-i Filharmonikus Zenekarral is dolgozik. Az argentin fővárosban, a Teatro Colónban Sztravinszkij *A kéjenc útja* című operájával debütált.
2023 óta rendszeresen vezényli a Szlovén Filharmonikus Zenekart, a következő évben pedig vezető karmestere lett az együttesnek. Vendégkarmesterként a gdański Lengyel Balti Frédéric Chopin Filharmonikus Zenekart, az Israel Sinfoniettát és a Georgia Sinfoniettát vezényelte.

DARKO BRLEK

A szlovén klarinétművész és kulturális menedzser 1964-ben született a Dráva menti Ptuj kisvárosában. A Ljubljanai Zeneakadémián Mihael Gunzek növendékeként szerzett diplomát 1988-ban, majd a grazi Kunstuniversitäton folytatta tanulmányait. Már fiatalon számos elismerésben részesült: megkapta többek között a Ljubljanai Egyetem Prešeren-díját, később pedig Bettetto- és Župančič-díjjal is kitüntették művészi munkáját.

Pályája a zenei előadó-művészet és a kulturális szervezés területén párhuzamosan bontakozott ki. Mindössze 26 évesen a Ljubljanai Opera igazgatója lett, ezzel az intézmény történetének legfiatalabb vezetője. 1992-ben átvette a Ljubljana Festival művészeti irányítását, 1995-től pedig ügyvezető igazgatóként vezeti Szlovénia egyik legjelentősebb kulturális fesztiválját. 1997-ben az Európai Fesztiválszövetség alelnöke, 2005-től pedig tizenkét évig elnöke lett.

Darko Brlek kultúraszervezői tevékenysége mellett mindmáig aktív klarinétművész, a magyar közönség 2018-ban, a Cziffra Fesztiválon találkozhatott vele.

Fotó: Miha Fras

REQUIEM - HALOTTAK NAPI EMLÉKKONCERT

Október 30. | 19:00 | Zeneakadémia

Ralph Vaughan Williams: Fantázia egy Thomas Tallis témára
Wolfgang Amadeus Mozart: Requiem KV. 626

-

Vezényel: Bogányi Tibor
Közreműködik: **Kodály Kórus Debrecen |**
Karvezető: Kocsis-Holper Zoltán

-

www.mavzenekar.hu

AUTUMN MOOD

How much the world can change in a hundred years! Joseph Haydn's unusually dramatic symphony, composed in London, and Wolfgang Amadeus Mozart's only Clarinet Concerto — meditative and deeply moving — were both written in the same year, 1791. Although neither work lacks the brightness characteristic of the Classical era, both open the door to weightier and more profound emotions.

A century later, in 1893, Pyotr Ilyich Tchaikovsky composed his final symphony, which came to bear the subtitle Pathétique and follows a tragically charged trajectory unusual for the genre. The soloist in Mozart's deeply affecting concerto is the internationally acclaimed Slovenian clarinetist Darko Brlek, while the evening's conductor is the outstanding interpreter of the Classical and Romantic repertoire, Kakhi Solomnishvili, chief conductor of the Slovenian Philharmonic Orchestra.

PROGRAMME
Joseph Haydn: Symphony No. 95 in C minor, Hob. I:95
Wolfgang Amadeus Mozart: Clarinet Concerto in A major, K. 622
Pyotr Ilyich Tchaikovsky: Symphony No. 6 in B minor ("Pathétique"), Op. 74

CONDUCTOR
Kakhi Solomnishvli

SOLOIST
Darko Brlek - clarinet

MÁV SZIMFONIKUSOK ZENEKARI ALAPÍTVÁNY

KURATÓRIUM
Sukta Csaba, elnök
Fenyő Gábor
Dr. Nagyapáti Izabella
Németh Lászlóné
Dr. Rácz Gábor
Szigyártó Gyöngyi
Stephen Lugosi

ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓ
Lendvai György

TISZTELETBELI VENDÉGKARMESTER
Kobayashi Ken-Ichiro

ÁLLANDÓ VENDÉGKARMESTER
Kesselyák Gergely
Takács-Nagy Gábor

KIEMELT TÁMOGATÓINK
Budapest Főváros IV. kerület, Újpest Önkormányzata
Budapest Főváros IX. kerület, Ferencváros Önkormányzata
Budapest Főváros X. kerület, Kőbánya Önkormányzata

Az alapítvány közhasznú szervezet.
Köszönettel veszi művészpártoló intézmények, gazdálkodó szervezetek és magánszemélyek támogatását. Az adományozó a törvény által biztosított adókedvezményre jogosult.

BANKSZÁMLASZÁM:
10200971-21521573-000000

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ:
mavzenekar.hu/tamogatas